

ಶ್ರೀಮಾತೆ

ಮೂಲ ಬಂಗಾಳಿ : ಆಶುತೋಷ್ ಮಿತ್ರ

ಅನುವಾದ : ಸ್ವಾಮಿ ಜ್ಞಾನಯೋಗಾನಂದ

ಭಾಗ ೧೪

ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೋಗುವಾಗ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಒಂದು ಕಾಲು ಈ ಕಡೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲು ಆ ಕಡೆ ಜೋತು ಬೀಳ ತೊಡಗಿತು. ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಎಳೆದು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಳು. ಮನೆ ತಲುಪಿದರು; ಇಬ್ಬರು ಅವರನ್ನು ಎರಡೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗಾಡಿಯಿಂದ ಇಳಿಸಿ, ಮೇಲಂತಸ್ತಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ ಹಲವು ಬಾರಿ ಅವರನ್ನು ಕರೆಯತೊಡಗಿದಳು; ಆದರೆ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ, ಶಬ್ದವೂ ಕೇಳಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ರಾಕೂರರ (ದೇವರ) ಕೋಣೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತರು - ಕಣ್ಣಿನ ರೆಪ್ಪೆ ಅಲುಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ! ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ ಭಾಗ್ಯವಶಾತ್ ಹಿಂದೆ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲ ಇಂತಹದೇ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು, “ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಗೆ ಭಾವ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆ. ಇಂದೂ ಅದನ್ನೇ ನೋಡಿದೆ.” ಹಿಂದೆ ನಾನು ಈ ರೀತಿಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಅದನ್ನು ಕಂಡ ನಾನೇ ಧನ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ.

ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರನ್ನು ಕರೆದರೂ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬಾರದೆ ಹೋದಾಗ, ಶ್ರೀಮಾತೆ ಒಂದು ದಿನ ಉಪದೇಶದ ನಡುವೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತು. “ತಾಯಿ ಅದೆಷ್ಟೇ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರಲಿ, ಮಕ್ಕಳು ಕಿವಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ಕರೆದರೆ ಕೂಡಲೇ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತಾಳೆ” ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದೆ.

ಅವರ ಕಿವಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ “ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ” ಎಂದು ಕರೆಯತೊಡಗಿದೆ. ಆಗ ಅವರ ದೇಹ ಕಂಪಿಸಿತೊಡಗಿತು. ಅನಂತರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯೊಂದಿಗೆ, “ಯಾಕೆ, ಮಗೂ!” ಎಂದರು. ನಾನು, “ಹಸಿವಾಗುತ್ತದಮ್ಮಾ, ರಾಕೂರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ” ಎಂದೆ. ಅನಂತರ ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಸಾಧಾರಣತೆ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವರು ಬಾಹ್ಯ ಸಹಜ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಮರಳಿದರು. ನೈವೇದ್ಯ ತಯಾರಾಗಿ ಬಂತು. ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಅವರು ರಾಕೂರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿದರು. ಶರತ್ ಮಹಾರಾಜರು ಕಿರಣ ಬಾಬು ವಿನ ಮನೆಯಿಂದ ಮರಳಿ ಬಂದು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿ, “ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವೂ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕು” ಎಂದರು.

ರಾಕೂರರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಲಾಟು ಮಹಾರಾಜರನ್ನು (ಸ್ವಾಮಿ ಅದ್ವೈತಾನಂದರು) ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆವು, ಅವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ದುರ್ಗಾ ಪೂಜೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಕಲ್ಪತೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಒಂದು ಬಾರಿಯಂತೂ ಖಂಡಿತ ಅವರನ್ನು ನೋಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಶ್ರೀಮಾತೆಗೆ ತುಂಬಾ ಆನಂದವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಕೋಣೆಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಸಾದ ತಿನ್ನಲು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು; ತುಂಬಾ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ಒಂದು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಲಾಟು ಮಹಾರಾಜರು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಲೆಗೆ ಪಗಡಿಯಂತೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೀರು ಧಾರಾಕಾರ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಪ್ರಸಾದ, ವಸ್ತ್ರ ಇವುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಆಗ ಜೋರಾಗಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಲಾಟು ಮಹಾರಾಜರ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಹೀಗೆ ನುಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೆ: “ಲಾಟು ನಹಬತ್‌ಗೆ ಬಂದು ಚಪಾತಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ,

ವಿವೇಕಪ್ರಭ

ಲಾಟು ಮಹಾರಾಜ್ (ಸ್ವಾಮಿ ಅದ್ವೈತಾನಂದರು)

ಮೈದಾ ನಾದುತ್ತಿದ್ದ. ಎಷ್ಟೊಂದು ಪಾತ್ರೆ ತೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ, ನೀರು ತರುತ್ತಿದ್ದ. ಆಹಾ, ಲಾಟುವಿನಂತೆ ಏಕನಿಷ್ಠೆಯ ಭಕ್ತ ಇನ್ನಲ್ಲಿ?”

ಒಂದು ಸಲ ಒಬ್ಬ ವಿದೇಶೀ ಯುವಕ ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬಾಕೆ ವಿದೇಶೀ ಯುವತಿ (ಇಬ್ಬರೂ ಅವಿವಾಹಿತರು) ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ದರ್ಶನ ಪಡೆಯಲು ಬರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬಂತು. ನಮಗೆ ಅವರ ಪರಿಚಯವಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಮೇಲಂತಸ್ತಿಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋದೆ. ಅವರು ಶ್ರೀಮಾತೆಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿ, ಇಳಿದು ಬಂದು ‘ಉದ್ವೋಧನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ’ದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತರು, ಅನಂತರ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಜೋರಾಗಿ ವಾಗ್ವಾದ ನಡೆಸಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಅವರು ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಅಂದು ಬೇರೇನೋ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಮೇಲಂತಸ್ತಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಕೇಳಿದರು, “ಆ ವಿದೇಶೀ ಗಂಡಸು, ಹೆಂಗಸು ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರೇ?” ನಾನೆಂದೆ, “ಇಲ್ಲ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅವಿವಾಹಿತರು.” ಆಗ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಹೇಳಿದರು, “ಆದರೆ ನನಗ ನ್ನಿಸಿತು ಅವರು ಹಾಗೆ - ಅಂತ.” ಆಗ ನಾನೆಂದೆ, “ಅಮ್ಮಾ, ಅವರ ನಡುವೆ ಜಗಳ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ.”

ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಮೂರು ಪೋಟೋ ಗಳನ್ನು ವಿ.ದತ್ತ ಎಂಬ ಪೋಟೋಗ್ರಾಫರ್ ಮೂಲಕ ತೆಗೆಯ ಲಾಯಿತು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆಯಲು ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹಾಗೂ ಪುರುಷರು ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದರು.

ನಳಿನಿಯ ಗಂಡ ಪ್ರಮಥನನ್ನು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿ ಆರೋಗ್ಯ ವಂತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಡಾಕ್ಟರ್, ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಆದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ ಎರಡನೇ ಬಾರಿ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ಎರಡನೇ ಪತ್ನಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಶಿಷ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವ ರನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವರ ಜೀವನದ ವಿಶೇಷ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ದ್ದಳು. ಅವಳ ಪತಿಯೊಂದಿಗಿನ ಸ್ನೇಹ ಹಾಗೂ ಸಹೋದರ ಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ವಿವರಗಳು ನನಗೆ ಲಭಿಸಿದ್ದವು. ಅವು ಗಳನ್ನು ಆ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮಾತಿನಲ್ಲೇ (ಅಂದರೆ ಅವನು ಯಾವ ರೀತಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದನೋ, ಆ ರೀತಿ ಯಲ್ಲಿ) ಹೇಳಲು ನಾನು ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ:

“ದೇವಶರೀರವೆಂಬುದು ನಮ್ಮಂತೆ, ಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಾಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಎಂಥ ವಿಶೇಷತೆ ಇದೆಯೆಂದರೆ, ಅದನ್ನು ಬೇರೆಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಗಲಾರದು; ಅದು ಅಸಂ ಭವವೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಠಾಕೂರ್ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರಂತೆ, ‘ಅಪ್ಪಾ, ನನ್ನ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಮೂಲಕವೂ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಭೋಗ ನಡೆಯದು.’”

ಶ್ರೀಮಾತೆ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯಂದಿರಿಗೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ, “ಠಾಕೂರರನ್ನು ನೋಡಲಾಗಲಿಲ್ಲವೆ? ನಾನು ಹೇಳು ತ್ತೇನೆ, ಖಂಡಿತ ನೋಡುವೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವವರು ಅಂತಿಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ?”

ನಾವು ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಶಿಷ್ಯಂದಿರು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಹಮತ ಹೊಂದಿ ದ್ದವು. ಅದೇನೆಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಯಾವ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವ ಆಹಾರ ಇಷ್ಟವೋ ಅದನ್ನು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು - ಈ ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಯದೆ - ಕೇಳದೆ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಆತನಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀಮಾತೆ ನಮಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರು, ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಕಲಿಸಿದ್ದರಂತೆ, ಯಾವ ಆಧಾರಕ್ಕೆ (ಯಾರ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ) ಯಾವ ಮಂತ್ರ ಸೂಕ್ತ, ಹಾಗೂ ಯಾವ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಯಾವುದು ಬೀಜ — ಇತ್ಯಾದಿ. ಮುಂದೆ ನೂರಾರು, ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಜನರು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ಅವರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅದರಿಂದ ಲಾಭವುಂಟಾಗುವುದು ಎಂದು ಆ ರೀತಿ ಕಲಿಸಿದ್ದರಂತೆ.

ಶ್ರೀಮಾತೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಜಯರಾಮಬಾಟಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಮನೆಯ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಮೀನು ಇತ್ತು, ಅದು ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಧಾನ್ಯ ಒಟ್ಟುವ ಸ್ಥಳ ವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ‘ಖಾಮಾರ್’ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಒಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಬಾರಿ ಜಯರಾಮಬಾಟಿಗೆ

ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ 'ಖಾಮಾರ್' ಇರಲಿಲ್ಲ; ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾಳೀಮಾವನ ಹೊಸ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿತ್ತು. ಹಳೆಯ ಮನೆಯ ಚಂಡೀ ಮಂಟಪ^೧ ಹಾಗೂ ಪಕ್ಕದ ಮನೆ - ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಾಗೂ ಇತರ ಭಕ್ತರು ತಂಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅದು ಈಗ ಖಾಮಾರ್ ಆಗಿ ಬಳಕೆ ಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ನಾನು ಕಾಳೀಮಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಕಾಳೀಮಾವ ಮಡಾಗೇಡ್‌ನಿಂದ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದು, ಆ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಗೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಗೃಹಸ್ಥ ಹಾಗೂ ಸಂನ್ಯಾಸೀ ಅಂತರಂಗ ಭಕ್ತರಿದ್ದರು. ಅವರ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀಮಾತೆ ತಮ್ಮ ಯಾವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಅಂತರಂಗ ಭಕ್ತನ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಭಕ್ತ ರಾಕೂರರ ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ, ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಚಿತ್ರ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹಾಗೆ ಮಾರಿದ ಹಣ ವನ್ನು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಆದೇಶದಂತೆ ಅವರ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ 'ಹೋಗ್ಲಾ ಪಾಕಾ'^೨ ಕುಸುರಿಯ ಎರಡು ಚಿನ್ನದ ಬಳೆಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು (ಅವರ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಂತೆ); ಕಡೇಪಕ್ಷ ನಾವು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಅದನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೆವು. ಆ ಬಳೆ ಮಾಸಿ ಹೋದಾಗ ಅದನ್ನು ಒಡೆದು, ಹೊಸ ಕುಸುರಿಯ ದಪ್ಪದ ಬಳೆ ಗಳನ್ನು ಎರಕ ಹಾಕಿಸಲಾಯಿತು. ಹೊಸ ಬಳೆ ಲೋಹದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದು, 'ಈ ಬಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾತೆ ಬಾಯಿಮಾತಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರೂ, ನಿಜವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಹಿಡಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅವರು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಭಕ್ತನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಅವನು ಹೇಳಿದ: "ನಿಮಗೆ 'ಹೋಗ್ಲಾ ಪಾಕಾ' ಬಳೆ ಇಷ್ಟವೆಂದಾದರೆ, ಮೂರು ದಿನಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ನೀವು ಪಡೆಯುವಿರಿ." ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇ ರೀತಿಯ ಬಳೆ ಬಂತು, ಆಗ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯಂತೆ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ಒಂದು ಬಾರಿ ಅದನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರ ಎದುರಿಗೆ ಅದನ್ನು ತೊಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಮುಂದೆ ಅವರು

^೧ ದುರ್ಗಾಪೂಜೆಯ ವೇಳೆಗೆ 'ದುರ್ಗಾಸಪ್ತಶತೀ' (ಅದಕ್ಕೆ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ 'ಚಂಡೀ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ) ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುವ ಮಂಟಪವೇ 'ಚಂಡೀ ಮಂಟಪ'. ಅಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಾಸಪ್ತಶತೀ ಪಾರಾಯಣ, ಚಂಡೀ ಹೋಮ ನಡೆಯುವುದು. (-ಅನು.)

^೨ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಆನೆಜೊಂಡು (bulrush) ಹುಲ್ಲಿಗೆ 'ಹೋಗ್ಲಾ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗುಡಿಸಲು ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಈ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಬಳಸಲಾಗು ತ್ತದೆ. ಈ ಹುಲ್ಲಿನಂತೆ ಕುಸುರಿಯಿರುವ ಬಳೆಗೆ ಬಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ 'ಹೋಗ್ಲಾ ಪಾಕಾ' ಬಳೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. (-ಅನು.)

ಆ ಬಳೆಯನ್ನೇ ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡರು; ದಪ್ಪನೆಯ ಬಳೆಯನ್ನು ತೊಡಲಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತ ಹೊರಟೇ ಹೋದ; ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಅವನ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಆ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು...

ಈ ಬಾರಿ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಕಲ್ಕತ್ತೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸೀತಾಳೆ ಸಿಡುಬು (small pox) ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಬಾಗ್ ಬಜಾರಿನ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶೀತಲಾದೇವಿಯ^೩ ಪೂಜಾರಿಯೊಬ್ಬ ನಿಂದ ಅವರು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಡೆದರು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಹೋಗುವಾಗ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಕೊರಳಿಗೆ ಸೀರೆಯ ತುದಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಅವನ ಪಾದಧೂಳಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಇಂತಹ ಚರಿತ್ರಹೀನರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪಾದಧೂಳಿ ಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ನಮಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂಕಟ ವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಸುಮ್ಮನಿರಲಾರದೆ ನಾನು ಶ್ರೀಮಾತೆ ಯವರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು, "ಏನು ಗೊತ್ತೆ, ಮಗೂ - ಸಾವಿರ ಬಗೆಯ ದೋಷಗಳೇ ಇರಲಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹಾಗೂ ವೈಷ್ಣವರ ಗೌರವವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಡುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು. ರಾಕೂರ್ ಯಾವುದನ್ನೂ ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಲು ಬರಲಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀಮಾತೆಗೆ ಈ ರೋಗ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ಕುತೂಹಲಕರ ವಾದ ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು. ಆಗ ರೋಗ ವಾಸಿಯಾಗಿತ್ತು ನಿಜ. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಪಥ್ಯ ಮುಗಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಅವರಿಗೆ ನುಗ್ಗಿಕಾಯಿ ಪಲ್ಯ ತಿನ್ನುವ ಇಚ್ಛೆಯಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಅವರು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. "ಈಗಲೇ ನಾನು ತರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಅದನ್ನು ತರಲು ನಾನು ಹೊರಟಾಗ ಅವರು, "ಹೇಗೆ ತರುತ್ತೀಯಾ? ಯಾರಿಗೂ ಅದು ಗೊತ್ತಾಗ ದಿದ್ದೀತೆ?" ಎಂದರು. "ಆ ಹೆದರಿಕೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಗೋಪಿ ನಾಥನಿಂದ (ಅಡಿಗೆ ಭಟ್ಟನ ಹೆಸರು) ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ತರುತ್ತೇನೆ. ಅವನು ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಲಾರ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ಹೊರಟು ಹೋದೆ. ಒಂದು ಸಾಲಪತ್ರೆಯ^೪ ಮೇಲೆ ನುಗ್ಗಿಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲೇ ಅದನ್ನು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಬಳಿಗೆ ತಂದೆ. ಅವರು ಆನಂದದಿಂದ ಅದನ್ನು ಜಗಿಯತೊಡಗಿ, ಅದರ ಜೊಂಡನ್ನು ಸಾಲಪತ್ರೆಯ ಮೇಲೆ ಇಡತೊಡಗಿದರು. ಎಲ್ಲ ವನ್ನೂ ತಿಂದಾದ ಮೇಲೆ ಉಳಿದಿರುವ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಜಗಿಯು ತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಠಾತ್ತನೆ ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದ ನಾನು ಅವಳ ಕಡೆಗೆ ಬೆನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಮರೆ ಮಾಡಿ, ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಜೊಂಡನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿ ನುಂಗಿ ಬಿಟ್ಟೆ; ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ಸಾಲಪತ್ರೆಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟೆ.

^೩ ಶೀತಲಾದೇವಿ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಿಡುಬಿನ ಅಧಿ ದೇವತೆ ಎಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ನಂಬಿಕೆ.

^೪ ಮುತ್ತುಗದ ಎಲೆಯನ್ನು ಊಟ ಮಾಡಲು ಬಳಸುವಂತೆ, ಬಂಗಾಳ ದಲ್ಲಿ ಸಾಲವೃಕ್ಷದ ಎಲೆಯನ್ನು ಹೆಣೆದು ಊಟಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಬಾಯಿ ಅಲುಗಾಡು ತಿದ್ದದನ್ನು ನೋಡಿಬಿಟ್ಟಳು. “ಅಮ್ಮಾ, ಏನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?” ಎಂದಾಕೆ ಕೇಳಿದಳು. ಶ್ರೀಮಾತೆ, “ಎರಡು ದಂಟು ನುಗ್ಗಿಕಾಯಿ ತಿಂದೆ, ಗೋಲಾಪ್” ಎಂದರು. ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ ಹೇಳಿದಳು, “ನುಗ್ಗಿಕಾಯಿ? ಅದೂ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು! ಯಾರು ತಂದು ಕೊಟ್ಟರು? ಆಶು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಶೂದ್ರರ ಕೈಯಿಂದ ಆಹಾರ ವನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿನ್ನುತ್ತೀರಿ, ಅಮ್ಮಾ?” ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಹೇಳಿದರು, “ನೀನು ಇನ್ನು ಬಯ್ಯಬೇಡ, ಗೋಲಾಪ್. ಯಾರು ಶೂದ್ರ? ಅವನು ಭಕ್ತ, ಶಿಷ್ಯ. ಭಕ್ತರಿಗೆ ಜಾತಿ ಇದೆಯೇ?”

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಉತ್ತರದಿಂದ ಗೋಲಾಪ್ ಮಾಗೆ ಮುಖ ಭಂಗವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಕೂಡಲೇ ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿ ಜೊಂಡು ಏನಾ ಯಿತೆಂದು ಹುಡುಕಾಡಿತು. ಯಾವುದೇ ಜೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸ ದಾಗ ಕೇಳಿದಳು, “ಜೊಂಡು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು? ಅದನ್ನು ತಿಂದುಬಿಟ್ಟಿರಾ?” ಶ್ರೀಮಾತೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದಳು, “ಅಮ್ಮಾ! ನರೇನ್ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲ ತಾಕೂರರ ರಕ್ತದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಫವನ್ನೇ ತಿಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ನಾನು ಜೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತೇನೆ” ಎನ್ನುತ್ತ ಆಕೆ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಬಳಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಜೊಂಡನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು. ಆಕೆ ಸರಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹೆಂಗಸು; ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಾನು ಶೂದ್ರ ಮುಟ್ಟಿದ ಜೊಂಡನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬುದು ಹೊಳೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ!

ಆಗ ಚಳಿ ವಿಪರೀತವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಕ್ಷೀಣ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಅಂಗಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಬನಿಯನ್ ಹಾಕಿಸೋಣ ಎಂಬ ಬಯಕೆ ನಮಗುಂಟಾಯಿತು. ಶರತ್ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಹಣ ಕೊಟ್ಟರು. ಗಣೇಂದ್ರನಾಥ ‘Whiteway Laid Law’ ಅಂಗಡಿ ಯಿಂದ ೧೦ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಒಂದು ರೇಷ್ಮೆಯ ಬನಿಯನ್ ಖರೀ ದಿಸಿತಂದ. ಶ್ರೀಮಾತೆಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅವರು ಆನಂದದಿಂದ ಅದನ್ನು ಧರಿಸಿದರು. ಮೂರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡರು. ನಾಲ್ಕನೇ ದಿನ ಅದನ್ನು ಧರಿಸದಿದ್ದಾಗ ಅದೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದವು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು, “ಹೆಂಗಸರು ಅಂಗಿ ಧರಿಸುವುದು ಸರಿಯೆ, ಮಗೂ? ಆದರೂ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿ ಅಂತ ಮೂರು ದಿನ ಧರಿಸಿದೆ” ಎಂದರು. ಇದನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಒಂದು ವಿಷಯ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಎಡ ಕಂಕುಳದ ಕೆಳಭಾಗವನ್ನು ಅಂಗೈ ಅಳತೆಯ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಹೇಗೆ ಮರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಅಂಗಿ ಅಥವಾ ಅಂತಹದರ ಅಗತ್ಯವೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಯವರ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಹುಬ್ಬುಗಳ ನಡುವೆ, ಮಧ್ಯಭಾಗ ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಲೆಯಿತ್ತು. ಭೂತಗನ್ನಡಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಅವರ ದೊಡ್ಡ ಭಾವಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಗೆ ಸೀತಾಳೆ ಸಿಡುಬು ಬಂದಿದ್ದುದರಿಂದ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಅವರ ದೇಹಾರೋಗ್ಯ ಕೆಟ್ಟಿತು. ಅಂತೆಯೇ ಅವರು ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬಂದುದರಿಂದ ಅದು ಇನ್ನಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟಿತು. ಅತ್ತ ರಾಮನ ತಾಯಿ^೫ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಒಡಿಸಾದ ಕೊಠಾರ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಜಮೀನಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗ ಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ಬಯಸಿದ್ದಳು. ಈಗ ಅದಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸುವರ್ಣಾವಕಾಶ ಒದಗಿ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಆಕೆ ಅವ ರನ್ನು ಪೀಡಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾತೆ ೧೯೦೦ರ ಅಗ್ರಹಾಯಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಡುವ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇಲೂರು ಮಠ ದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಹೊರಡಲಿರುವ ಭಕ್ತ ರೊಂದಿಗೆ ಶುಕುಲ್ ಮಹಾರಾಜ್ (ಸ್ವಾಮಿ ಆತ್ಮಾನಂದ) ಹಾಗೂ ಕೃಷ್ಣಲಾಲ್ (ಸ್ವಾಮಿ ಧೀರಾನಂದ) ಕೂಡ ಹೋಗುವರೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ನಾನು ಆಗ ಉದ್ಯೋಧನ ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೋಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಯ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಂತಸ್ತಿನಿಂದ ಬಂದ ಕೃಷ್ಣಲಾಲ್, ರಾಖಾಲ್ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ (ಸ್ವಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ ನಂದರು, ಆಗ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಸಂಘದ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್) ಹೇಳಿ ದರು, “ಶ್ರೀಮಾತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಆಶು ಹೊರಡುವನು ಅಂತ.” ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದರ ಆಗತಿಯಂತೆ, ಅವಸರವಾಗಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಲಾಸ್‌ಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ನಾನು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಸೇವಕನಾಗಿ ಹೊರಟೆ. (ಮುಂದುವರಿಯುವುದು)

೫ ಕೃಷ್ಣಭಾವಿನ ಬಸು, ಬಲರಾಮ ಬಸುವಿನ ಪತ್ನಿ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಬಸುವಿನ ತಾಯಿ. (-ಸಂ.)

ಕೃಷ್ಣಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ವಿಧಾನ

“ದೇಹತ್ಯಾಗದಿಂದ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಾಪ್ತಿ ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಆಗುವು ದಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಕೋಟಿ ಬಾರಿ ದೇಹ ತ್ಯಾಗಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ದೇಹತ್ಯಾಗದಿಂದ ಅಲ್ಲ, ಭಜನೆಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಪಡೆ ಯಲು ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ದೇಹತ್ಯಾಗವು ತಮೋ ಧರ್ಮ. ತಮೋ-ರಜೋಧರ್ಮದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಮರ್ಮ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲದೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ರೇಮ ಉದಿ ಸದು. ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲೂ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಾಪ್ತಿ ಯಾಗದು. ದೇಹತ್ಯಾಗವು ಪಾಪದ ಮೂಲ.”

— ಚೈತನ್ಯ ಮಹಾಪ್ರಭು